

BARANYA MEGYEI TŰZMEGELŐZÉSI BIZOTTSÁG

A szén-monoxid mérgezés megelőzése

A téli időszak sajnálatos velejárója, hogy mindennaposá válnak a szén-monoxid mérgezéssel kapcsolatos hírek. A szén-monoxid jelenlétét nem érzékeljük, mivel színtelen, szagtalan, a szervezetre gyakorolt hatásai (rosszullét, szédülés, hányinger, fáradtság) könnyen összetéveszthetőek egyéb betegségek tüneteivel. Az akár halálos kimenetelű esetek néhány egyszerű és könnyen betartható szabállyal megelőzhetők.

Az egyik veszélyforrást a **gépjárművek zárt térben** (garázs, mélygarázs, alagút) történő üzemeltetése jelenti; kerüljük az ilyen helyeken való huzamos tartózkodást, a járművet csak a feltétlenül szükséges ideig járassuk, figyeljük a szén-monoxid-érzékelő jelzését, ha ilyen eszköz felszerelésre került.

Szén-monoxid-mérgezés elsősorban valamely **tüzelő berendezés** nem megfelelő üzemeltetése miatt fordulhat elő. A balesetek megelőzését úgy alapozhatjuk meg legjobban, hogy a tervezéssel, kivitelezéssel és az üzembe helyezéssel megfelelő **szakembert** bízunk meg. Soha ne becsüljük alá ezeket a feladatokat, a tervező, a tervek szerint eljáró kivitelező és az üzembe helyezéshez szükséges szakemberek gondos munkája garancia lehet a műszaki követelményeknek megfelelő és biztonságos rendszerek működésére.

A legtöbb tüzelőberendezésnek elengedhetetlen része az égéstermék-elvezető, a **kémény**. Amennyiben a kémény járata leszűkül (behulló téglák, vakolat, beköltöző madarak, darazsak stb. miatt), úgy a helyiség levegőjét használó, nyílt égésterű hőtermelő-berendezésből az égéstermék egy része vagy egésze a helyiségbe áramlik vissza. Ha ez bekövetkezik, a lakásban lévő levegő szén-monoxid-koncentrációja drasztikusan megemelkedik.

A kémények **fokozott igénybevételnek** vannak kitéve (korrózió, fagy, dinamikus hőterhelés, lerakódások, stb.), emiatt az említett keresztmetszet-szűkületek előbb-utóbb óhatatlanul kialakulhatnak. Ezért elengedhetetlen a kémények rendszeres ellenőrzése, ezek során ugyanis a hibák felderíthetőek, megszüntethetőek, a tragédia pedig megelőzhető. A saját érdekünk tehát, hogy ne akadályozzuk a rendszeres kéményseprő-ipari szerv/szolgáltató **ellenőrzését, felülvizsgálatát**, szükség szerint a kémény tisztítását, és fogadjuk meg a szakember tanácsait.

A helyiségekben lévő szálló por és vízgőz szennyezi a **tüzelőberendezés** hőcserélő felületeit, ez gátolja az égéstermék elvezetését, ami szintén kedvez a szén-monoxid keletkezésének. Bár csak ötvenként kötelező a gázfogyasztó-berendezéseket szakemberrel felülvizsgáltatni, kifejezetten javasolt ezt gyakrabban, a gyártó utasításai szerint, akár évente elvégeztetni. Ez egyébként a berendezések olcsóbb üzemeltetéséhez is hozzájárul.

Új tüzelőberendezések kiválasztása során célszerű a külső levegőt közvetlenül használó, a helyiségek légtérétől függetlenül üzemeltethető, zárt égésterű berendezéseket előtérbe helyezni. Ilyen tüzelőberendezések és szakszerű égéstermék-elvezetők használata esetén gyakorlatilag kizárhatjuk a szén-monoxid megjelenését lakásunkban.

Kéménybe kötendő tüzelőberendezés üzembe helyezését megelőzően **helyszíni műszaki vizsgálatot** kell kérni a kéményseprő-ipari szervtől/szolgáltatótól, és csak a rendeltetésszerű használatra alkalmasnak minősített kémény-tüzelőberendezés együttessel (rendszerrel) szabad üzemeltetni.

Néhány **épületgépészeti berendezés** is jelentősen rontja a tüzelőberendezés levegőellátását és az égéstermék elvezetését: konyhai páraelszívók, mellékhelyiségek szagelszívói, különböző tüzelőanyaggal üzemeltetett kéményes, nyílt égésterű tüzelőberendezések lakáson belüli együttes üzemeltetése, központi porszívó, szárítós mosógép, mobil klíma.

Leggyakoribb probléma a fokozott légzárású-, vagy utólag tömített nyílászárók, melyeknél az égéshez-, illetve az égéstermék hígításához szükséges levegő utánpótlása akadályozott. Ilyen esetekben külön kell gondoskodni a szükséges levegő-utánpótlásról.

BARANYA MEGYEI TŰZMEGELŐZÉSI BIZOTTSÁG

Ha minden óvintézkedést megtettünk, berendezéseinket, épületgépészeti rendszerünket műszakilag megfelelő állapotban tudjuk, de még növelni akarjuk a biztonságunkat, akkor vásárolhatunk és használhatunk **szén-monoxid-érzékelőt**. A helyiség légtérrel légtér-összeköttetésben lévő helyen létesített nyitott égésterű tüzelőberendezés üzemeltetése esetén

- a bölcsődei, óvodai vagy iskolai ellátás nyújtására szolgáló,
- a vendégéjszaka eltöltésére használt,
- a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást nyújtó bentlakásos intézmény céljára szolgáló,
- a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásra szolgáló,
- a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló kormányrendelet hatálya alá tartozó

önálló rendeltetési egység használója a tüzelőberendezés helyiségében a vonatkozó műszaki követelményeknek megfelelő **szén-monoxid-érzékelő berendezés felszerelésére és működtetésére köteles**, ha a tüzelőberendezés közösségi térben vagy vele légtér-összeköttetésben lévő helyiségekben van. A kötelezettség teljesítését, valamint az érzékelő működőképességét a kéményseprő-ipari tevékenységet ellátó sormunka keretében időszakonként ellenőrzik.

A helyiség légtérrel légtér-összeköttetésben levő helyen létesített, nyitott égésterű tüzelőberendezéssel felszerelt, **új építésű épület** csak akkor vehető használatba, ha a tüzelőberendezés helyiségében jogszabályban meghatározott műszaki követelményeknek megfelelő szén-monoxid-érzékelő berendezést helyeztek el.

Fenti esetekben a kéményseprő-ipari tevékenységet ellátó az égéstermék-elvezető (kémény) ellenőrzése és szükség szerinti tisztítása alkalmával elvégzi a szén-monoxid-érzékelő berendezések **meglétének, működőképességének** ellenőrzését. Ha a közszolgáltató a szén-monoxid-érzékelő berendezés ellenőrzése során hibát észlel, felhívja a használó figyelmét a szabálytalanság megszüntetésére és értesíti a tűzvédelmi hatóságot.

Az érzékelők akkor tudják betölteni kellőképpen funkciójukat, ha megbízható típust szerzünk be, azt a gyártó előírásainak megfelelően telepítjük és használjuk. Az érzékelőt élettartama (általában 5 év), lejáratá előtt ajánlatos lecserélni. A szén-monoxid-érzékelők használata a meglévő lakóingatlanok esetében nem kötelező, de miután életet menthet, mindenképpen ajánlott.

Javasoljuk, hogy ismerje meg a szén-monoxid-mérgezés veszélyességét, a kockázatot ne becsülje alá csak azért, mert „eddig is minden rendben volt”. **Összegzésképpen** az alábbiakat tanácsoljuk:

- gondoskodjon arról, hogy a kéményseprő-ipari tevékenységet ellátó a rendszeres ellenőrzést elvégezhessek, a feltárt hiányosságok megszüntetésével együtt járó költségeket ne tekintse feleslegesnek, az a biztonság alapfeltétele!
- rendszeres időközönként vizsgáltsa meg, hogy tüzelőberendezései megfelelőek-e!
- körültekintően üzemeltesse tüzelőberendezéseit, mindig gondoskodjon megfelelő levegő-utánpótlásról!
- használjon szén-monoxid-érzékelőt, válasszon megfelelő típust és tartsa be a gyártó előírásait!

Amennyiben felmerül a szén-monoxid mérgezés gyanúja (szédülés, fejfájás, rosszullet), azonnal nyissák ki az ablakokat, ajtókat, kezdjék meg a szellőztetést, gáztüzelés esetén kapcsolják le a tüzelőberendezést és menjenek szabad levegőre! Mérgezés esetén hívják a mentőszolgálat munkatársait!

Szén-monoxid-szivárgás káreseményt követően az érintett égéstermék-elvezetőt (kéményt) csak helyszíni műszaki vizsgálatot követően lehet ismételten üzembe helyezni, melyet a kéményseprő jogosult elvégezni! A jogszabály betartását a tűzvédelmi hatóság ellenőrzi!

